

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, jotka mahdollistavat tietyin edellytyksin kevennetyssä menettelyssä muuttaa aikaisemmin annettua lunastuspäätöstä sellaisen alueen osalta, johon kohdistuu lunastuksen perusteella erityinen

oikeus. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä, jotka koskevat lunastuksen hakijan vaihtumista ennen lunastuksen päättymistä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977), jäljempänä lunastuslaki, 22 §:n 2 momentin mukaan, milloin lunastamalla hankitaan muu kuin omistusoikeus, on 50 §:n 1 momentissa tarkoitettu lunastuspäätöksessä mainittava, mitä oikeuksia lunastamalla perustetaan, rajoitetaan tai lakkautetaan. Silloin kun lunastamalla on perustettu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityinen oikeus tietyn alueen käyttämiseksi, lunastuspäätöksessä on lunastusluvun mukaisesti määrätty, mihin tarkoitukseen lunastuksen hakija saa aluetta käyttää. Kun esimerkiksi lunastamalla on hankittu oikeus käyttää aluetta voimajohtoalueena, lunastusluvussa on nimenomaisesti määrätty, että johdon omistajalla on oikeus sähkön

siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden sijoittamiseen ja ylläpitoon kyseisellä alueella. Tämän mukaisesti lunastuspäätöksessä on määritelty perustettava oikeus siten, että lunastamalla perustetaan käyttöoikeus voimajohtoa varten.

Yritysten toimialojen ja liiketoimintojen muuttuessa ja laajentuessa on käytännössä tullut esille tilanteita, joissa lunastuksen hakijalla olisi lunastuksen toimeenpanon jälkeen tarvetta käyttää aluetta, johon tällä on lunastuksen perusteella erityinen oikeus, lunastuspäätöksestä poikkeavaan tarkoitukseen. Useimmiten tämä uusi käyttötarve on alkupe räisen käyttötarkoituksen ohella, mutta olosuhteiden muuttumisen vuoksi aikaisempi käyttötarkoitus voi tulla myös tarpeettomaksi. Yleensä uusi käyttötarve on sellainen yleisen tarpeen vaatima, jota varten voi saada lunastuslain 4 §:n nojalla lunastusluvun.

Erityisesti tiedonsiirtotekniikan kehittyessä voitaisiin voimansiirtojohtoalueita ja -rakenteita käyttää myös tiedonsiirtoon tarvittavien kuituyhteyskaapeleiden tai teleyhteyslaitteiden sijoittamiseen. Tällöin käyttöoikeuden alaisille alueille ei ole tarpeen sijoittaa edes uusia pylväitä, vaan ainoastaan lisäjohto ja joitakin vähäisiä laitteita. Käytännössä on jo nyt sijoitettu tiedonsiirtoa palveleva valokuitukaapeli sähkönsiirtoa palvelevaan niin sanottuun ukkosköyteen. Uudet ukkosköydet jopa sisältävät tiedonsiirtoon soveltuvia valokuituja. Tällaisissa tapauksissa lunastuspäätöksen muuttaminen siten, että käyttöoikeus muutetaan koskemaan myös uutta käyttötarvetta, ei aiheuttaisi muutosta johtolinjan ulkonäköön. Aikaisempien käyttöoikeusalueiden ja niillä olevien rakenteiden käyttäminen muuttuneisiin ja uusiin tarpeisiin olisi tarkoituksenmukaista maankäytön, ympäristönäkökohtien sekä kansantalouden kannalta.

Voimassa olevan lain mukaan alueen käyttäminen lunastusluvasta ja sen perusteella tehdystä lunastuspäätöksestä poikkeavaan tarkoitukseen edellyttää, että lunastuksen hakija hakee uutta lunastuslupaa, jolla erityinen oikeus muutetaan käsittämään laajentuneen tai muuttuneen käyttötarpeen. Monessa tapauksessa uusi lunastuslupamenettely ja sen perusteella suoritettava lunastustoimitus on tarpeettoman hidas, raskas ja kustannuksiltaan kohtuuttoman kallis. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lunastuslakiin lisätään menettelysäännökset, joiden mukaan tietyin edellytyksin lunastuspäätöksessä mainittua käyttötarkeitä voitaisiin muuttaa muuttunutta käyttötarvetta vastaavaksi kevennetyssä menettelyssä.

Ehdotetun 72 d §:n mukaan maanmittaustoimisto voisi päätöksellään muuttaa aikaisemmin annettua lunastuspäätöstä lunastuksen hakijan hakemuksesta. Muuttamisen edellytyksenä olisi, että hakijalle on tarpeen käyttää aluetta, johon tällä on ennestään lunastuksen perusteella erityinen oikeus, lunastuspäätöksestä poikkeavaan tarkoitukseen ja yleinen tarve sitä vaatii. Lisäedellytyksenä tälle kevennetylle menettelylle olisi, että käyttöoikeuden muuttamisesta käyttöoikeuden alaisen alueen omistajille tai siihen kohdistuvien muiden erityisten oikeuksien haltijoille aiheutuva haitta tai vahinko olisi vähäi-

nen. Mikäli edellä mainittuja edellytyksiä kevennetylle menettelylle ei olisi, laajentuneen tai muuttuneen käyttötarpeen perustaminen tulisi käsitellä normaalissa lunastuslupamenettelyssä ja sen perusteella suoritettavassa lunastustoimituksessa. Tätä koskevat säännökset sisältyvät ehdotettuun 72 d §:n 1 momenttiin.

Ennen päätöksen tekemistä maanmittaustoimiston olisi varattava asianosaisille tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta. Kuuleminen tapahtuisi samassa järjestyksessä kuin lunastuslupamenettelyssä. Jos maanmittaustoimisto toteaisi hakemuksen johdosta, ettei käyttötarkeitä muuttamiselle ole edellytyksiä 1 momentin säännökset huomioon ottaen, sen tulisi siirtää asia lunastuslain 2 luvun mukaisessa lunastuslupamenettelyssä käsiteltäväksi. Päätökseen, jolla maanmittaustoimisto on ratkaissut lunastuspäätöksen muuttamista koskevan asian, voitaisiin hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa säädetään. Tämän vuoksi 72 d §:n 2 momenttiin on ehdotettu otettavaksi säännös siitä, että päätöksestä, jolla hakijan oikeutta käyttää aluetta on muutettu, tulee ilmoittaa paitsi hakijalle, myös muille asianosaisille erityistiedoksiantona.

Monissa tapauksissa käyttöoikeuden laajentaminen tai muuttaminen ei aiheuta muutosta alueen ulkoisessa käytössä eikä alueen ilmeessä. Tämän vuoksi tavallisissa tapauksissa lunastuspäätöksen muuttamisesta ei yleensä aiheutuisi alueen omistajalle tai muille erityisten oikeuksien haltijoille korvattavaa vahinkoa tai haittaa. Uuteen 72 d §:ään ehdotetaan kuitenkin otettavaksi 3 momenttiin säännökset siitä, että asianosainen, joka katsoo käyttöoikeuden muuttamisesta aiheutuvan hänelle haittaa tai vahinkoa, voisi määräajassa vaatia korvausta. Jollei korvauksesta sovittaisi maanmittaustoimiston asettamassa määräajassa, asia ratkaistaisiin sitä varten pidettävässä lunastustoimituksessa. Jos käyttöoikeuden alaisella alueella lunastaja suorittaisi lunastuspäätöksen muuttamisen jälkeen toimenpiteitä, joista aiheutuu sellaista vahinkoa tai haittaa, jota ei ole otettu huomioon ja korvattu jo aikaisemmin, näitä koskevat korvaukset käsiteltäisiin lunastuslakiin sisältyvän 45 a §:n mukaisessa järjestyksessä.

Ehdotetun 72 d §:n 4 momenttiin otettaisiin säännös tarpeellisten merkintöjen tekemisestä kiinteistörekisteriin.

Lunastuslain 76 §:ssä säädetään lunastuksen hakijan vaihtumisesta niissä tilanteissa, joissa asia tulee esille lunastuksen ollessa vireillä. Lunastuslupan antava viranomais- tai hakemuksesta antaa siihen luvan, mikäli aikaisempi hakija antaa suostumuksensa ja toimeenpanon edellytykset säilyvät. Tarpeen vaatiessa on ennen luvan myöntämistä varattava lunastuksen kohteena olevan omaisuuden omistajille ja käyttöoikeuden haltijoille tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta. Jos sen sijaan lunastuksen hakijan vaihtuminen tulee esille lunastuksen päättymisen jälkeen ja kiinteä omaisuus on lunastettu omistusoikeudella, omistajan vaihtuminen tapahtuu maakaaren mukaisella kiinteistön luovutuksella tai muulla kiinteistön saannolla. Jos taas lunastamalla on hankittu erityinen oikeus, tämä oikeus voidaan siirtää toiselle 72 c §:n mukaisesti ja siinä säädettyin edellytyksin.

Yritysten luovutusten ja fuusioiden vuoksi on yhä useammin tullut tarve lunastuksen hakijan vaihtumiseen jo lunastuksen kestäessä. Lunastajan vaihtuminen voi tulla esille lunastuksen eri vaiheissa. Silloin kun lunastuksen toimeenpano on vielä lunastuslupan käsittelyvaiheessa, hakijan vaihtuminen voidaan ilman tarpeetonta viivästystä käsitellä samassa yhteydessä kuin varsinainen lunastuslupaa koskeva asia. Jos sen sijaan hakijan vaihtuminen tulee esille lunastuslupan myöntämisen jälkeen lunastustoimituksen vireillä ollessa, nykyisten säännösten mukaan lunastustoimitus joudutaan keskeyttämään ja lunastuksen hakijan vaihtumista koskeva asia viemään lunastuslupaviranomaisen eli valtioneuvoston yleisistunnon tai maanmittaustoimiston ratkaistavaksi sen mukaan, millaisesta lunastuksesta on kysymys. Sama koskee lunastajan vaihtumista lunastustoimituksen lopettamisen jälkeen ennen kuin lunastus on 53 §:n mukaisesti päättynyt.

Nykyinen menettely lunastajan vaihtumista koskevassa asiassa on tarpeettoman raskas ja hidas niissä tilanteissa, kun lunastuksen toimeenpano on jo edennyt lunastustoimitusvaiheeseen. Menettelyn keventämiseksi ja

nopeuttamiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että lunastajan vaihtumisesta päättäisi se viranomais- tai hakemuksesta, jonka käsiteltävänä lunastusasia on. Tämän vuoksi ehdotetaan 76 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että lunastajan vaihtumista koskevan asian ratkaisee lunastustoimikunta, jos sitä haetaan lunastustoimituksen ollessa vireillä, ja maanmittaustoimisto, jos hakemus tehdään lunastustoimituksen lopettamisen jälkeen ennen lunastuksen päättymistä. Maanmittaustoimisto ratkaisisi asian myös niissä tilanteissa, joissa lunastustoimitus on valituksen johdosta tuomioistuimen käsiteltävänä.

Vastaavasti kuten 72 c §:ssä tarkoitettussa lunastuksen päättymisen jälkeen tapahtuvassa lunastamalla hankitun erityisen oikeuden siirtämisessä myös lunastuksen aikana tapahtuvassa lunastuksen hakijan vaihtumisessa yleinen tarve vaatii sen tarkistamista, että alkuperäisen lunastuksen hakijan sijaan vaihtuva hakija on sellainen julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, joka voi olla lunastuksen hakija, ja että lunastettavaa omaisuutta tullaan käyttämään uuden hakijan toimesta siihen tarkoitukseen, jota varten lunastuslupa on haettu tai lunastuslupa on myönnetty. Lisäksi tulee edellyttää, että aikaisempi lunastaja suostuu vaihtoon. Tämän vuoksi ehdotetaan 76 §:n 2 momenttia muutettavaksi niin, että lunastuksen hakijan vaihtumisen edellytykset tarkennetaan edellä sanotun mukaisiksi, jolloin ne olisivat yhdenmukaiset 72 c §:ssä säädettyjen erityisen oikeuden siirtämisedellytysten kanssa.

Pykälän 3 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

Lunastuslain 88 §:n mukaan valitus tutkimuslupan tai lunastuslupan sisältävästä päätöksestä ei estä tutkimuksen suorittamista ja lunastuksen toimeenpanoa, jollei valitusviranomais- tai hakemuksesta toisin määrää. Kun 72 d §:n 1 momentissa tarkoitettu lunastuspäätöksen muuttamisen sisältävä päätös on rinnastettavissa lunastuslupan sisältävään päätökseen, ehdotetaan 88 §:ää muutettavaksi siten, että vastaavasti aluetta, jota lunastuspäätöksen muuttaminen koskee, voitaisiin ryhtyä käyttämään muuttamispäätöksen mukaisesti, vaikka päätöksestä on valitettu, jollei valitusviranomais- tai hakemuksesta toisin määrää.

1. Esityksen vaikutukset

Lunastuspäätöksen muuttamisesta kevenetyssä menettelyssä ja lunastajan vaihtumista koskevan asian ratkaisemisesta samassa yhteydessä lunastusasian muun käsittelyn kanssa syntyisi säästöjä sekä lunastusluvan hakijalle että yhteiskunnalle. Ehdotetut muutokset nopeuttavat asioiden käsittelyä ja edistävät käyttöoikeusalueiden ja niillä ennestään olevien laitteiden käyttämistä muuttuneisiin tarpeisiin ja saavat siten aikaan kansataloudellista säästöä.

2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Maan-

mittauslaitoksen kanssa. Asiaa valmisteltaessa on kuultu oikeusministeriötä ja kauppa- ja teollisuusministeriötä. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, Fingrid Oyj:ltä ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry:ltä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (603/1977) 76 ja 88 § sekä
lisätään lakiin uusi 72 d § seuraavasti:

8 a luku

Oikeuden ja rajoituksen muuttaminen ja lakkauttaminen sekä oikeuden siirtäminen

72 d §

Jos lunastuksen hakijalle on tarpeen käyttää lunastuspäätöksestä poikkeavaan tarkoitukseen aluetta, johon tällä on lunastuksen perusteella erityinen oikeus, maanmittaustoimisto voi hakemuksesta muuttaa lunastuspäätöksessä mainittua käyttötarkoitusta, jos yleinen tarve sitä vaatii ja muutoksesta aiheutuva haitta tai vahinko alueen omistajille tai siihen kohdistuvien muiden erityisten oikeuksien haltijoille on vähäinen. Muussa tapauksessa sovelletaan käyttötarkoituksen muuttamista koskevaan asiaan, mitä lunastusluvasta ja sen perusteella suoritettavasta lunastustoimituksesta säädetään.

Maanmittaustoimiston on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä varattava niille, joiden oikeutta asia koskee, tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa hakemuksesta. Tähän kuulemiseen sovelletaan, mitä 8 ja 9 §:ssä säädetään. Päätöksestä, jolla käyttötarkoitusta on muutettu, maanmittaustoimiston on viipymättä annettava tieto 9 §:n 1 momentissa säädettyssä järjestyksessä hakijan lisäksi asianomaisille alueen omistajille ja oikeudenhaltijoille. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus.

Asianosaisen, joka katsoo käyttöoikeuden muuttamisesta aiheutuvan hänelle haittaa tai vahinkoa, on ilmoitettava maanmittaustoimistolle korvausvaatimuksensa kuuden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksiannosta

taikka, jos lunastuspäätöksen muuttamisesta on valitettu, sanotussa määräajassa päätöksen lainvoimaisuudesta lukien. Jolleivät osapuolet sovi korvauksesta maanmittaustoimiston asettamassa kohtuullisessa määräajassa, ratkaistaan asia toimituksessa, josta on voimassa, mitä 71 §:n 2 momentissa säädetään. Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tiedoksiantoon on sisällytettävä tiedot mahdollisuudesta korvausvaatimuksen esittämiseen.

Lunastuspäätöksen muuttamisesta ja 3 momentissa tarkoitettua toimituksesta on tehtävä tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

76 §

Lunastuksen hakija voidaan vaihtaa lunastuksen ollessa vireillä, jos aikaisempi hakija suostuu vaihtoon ja uusi hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, että lunastettava omaisuutta tullaan käyttämään siihen tarkoitukseen, jota varten lunastuslupaa on haettu tai lunastuslupa on annettu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua asian ratkaisee lunastusluvan antava viranomainen, jos sitä koskeva hakemus tehdään ennen lunastuslupa-asian ratkaisemista. Jos hakemus tehdään lunastustoimituksen ollessa vireillä, lunastustoimikunta ratkaisee asian lunastustoimituksessa annettavalla päätöksellä. Hakemuksen, joka on tehty lunastustoimituksen lopettamisen jälkeen ennen lunastuksen päättymistä, ratkaisee maanmittaustoimisto.

Milloin harkitaan syytä siihen olevan, ennen luvan myöntämistä on noudatettava 8 ja 9 §:n säännöksiä.

88 §
Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, valitus tutkimusluvan, lunastusluvan tai lunastuspäätöksen muuttamisen sisältävästä päätöksestä ei estä tutkimuksen suorittamista, lunastuksen toimeenpanoa ja alueen käyttä-

mistä lunastuspäätöksen muutoksen mukaisesti, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

_____ päivä
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2001.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Jan-Erik Enestam*

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta
1977 annetun lain (603/1977) 76 ja 88 §, sekä
lisätään lakiin uusi 72 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 a luku

Oikeuden ja rajoituksen muuttaminen ja lakkauttaminen sekä oikeuden siirtäminen

72 d §

Jos lunastuksen hakijalle on tarpeen käyttää lunastuspäätöksestä poikkeavaan tarkoitukseen aluetta, johon tällä on lunastuksen perusteella erityinen oikeus, maanmittaustoimisto voi hakemuksesta muuttaa lunastuspäätöksessä mainittua käyttötarkoitusta, jos yleinen tarve sitä vaatii ja muutoksesta aiheutuva haitta tai vahinko alueen omistajille tai siihen kohdistuvien muiden erityisten oikeuksien haltijoille on vähäinen. Muussa tapauksessa sovelletaan käyttötarkoituksen muuttamista koskevaan asiaan, mitä lunastusluvasta ja sen perusteella suoritettavasta lunastustoimituksesta säädetään.

Maanmittaustoimiston on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä varattava niille, joiden oikeutta asia koskee, tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa hakemuksesta. Tähän kuulemiseen sovelletaan, mitä 8 ja 9 §:ssä säädetään. Päätöksestä, jolla käyttötarkoitusta on muutettu, maanmittaustoimiston on viipymättä annettava tieto 9 §:n 1 momentissa säädetyssä järjestyksessä hakijan lisäksi asianomaisille alueen omistajille ja oikeudenhaltijoille. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus.

Asianosaisen, joka katsoo käyttöoikeuden muuttamisesta aiheutuvan hänelle haittaa tai vahinkoa, on ilmoitettava maanmittaustoimistolle korvausvaatimuksensa kuuden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksiantosta taikka, jos lunastuspäätöksen muuttamisesta on valitettu, sanotussa määrä-

ajassa päätöksen lainvoimaisuudesta luki-en. Jolleivät osapuolet sovi korvauksesta maanmittaustoimiston asettamassa kohtuullisessa määrääjassa, ratkaistaan asia toimituksessa, josta on voimassa, mitä 71 §:n 2 momentissa säädetään. Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tiedoksiantoon on sisällytettävä tiedot mahdollisuudesta korvausvaatimuksen esittämiseen.

Lunastuspäätöksen muuttamisesta ja 3 momentissa tarkoitettusta toimituksesta on tehtävä tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

76 §

Lunastusluvan antava viranomainen voi hakemuksesta antaa luvan siihen, että lunastuksen hakija vaihtuu.

Lupa saadaan myöntää vain, mikäli aikaisempi hakija antaa suostumuksensa ja toimeenpanon edellytykset säilyvät.

Milloin harkitaan syytä siihen olevan, ennen luvan myöntämistä on noudatettava 8 ja 9 §:n säännöksiä.

88 §

Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, valitus tutkimusluvan tai lunastusluvan sisältävästä päätöksestä ei estä tutkimuksen suorittamista ja lunastuksen toimeenpanoa, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

76 §

Lunastuksen hakija voidaan vaihtaa lunastuksen ollessa vireillä, jos aikaisempi hakija suostuu vaihtoon ja uusi hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, että lunastettava omaisuus tullaan käyttämään siihen tarkoitukseen, jota varten lunastuslupa on haettu tai lunastuslupa on annettu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun asian ratkaisee lunastusluvan antava viranomainen, jos sitä koskeva hakemus tehdään ennen lunastuslupa-asian ratkaisemista. Jos hakemus tehdään lunastustoimituksen ollessa vireillä, lunastustoimikunta ratkaisee asian lunastustoimituksessa annettavalla päätöksellä. Hakemuksen, joka on tehty lunastustoimituksen lopettamisen jälkeen ennen lunastuksen päättymistä, ratkaisee maanmittaustoimisto.

Milloin harkitaan syytä siihen olevan, ennen luvan myöntämistä on noudatettava 8 ja 9 §:n säännöksiä.

88 §

Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, valitus tutkimusluvan, lunastusluvan tai lunastuspäätöksen muuttamisen sisältävästä päätöksestä ei estä tutkimuksen suorittamista, lunastuksen toimeenpanoa ja alueen käyttämistä lunastuspäätöksen muutoksen mukaisesti, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .